

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3267

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-101

M.A. (Part - I) (Semester - I and II) (External)

HISTORY

Core Paper No.1 : History and its Theory

And

Core Paper No. 4 : History and its Practice

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Describe the relation between History and other social sciences.
- b) 'Charch Historical writing is an important stage in the development of world Historiography.' Discuss.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) What is structuralism? Explain its salient features.
- b) Explain the difference between the cyclic theory of history and the linear theory of history.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Give the outline of your selected research topic.
- b) Discuss the contribution of Marxist Historiography to Indian history.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) What is credibility? How is the credibility of the document established.
- b) Assess the contribution of D.D. Kosambi to Indian Historiography.

Q5) Write short notes on any four of the following questions in 100 words each. [20]

- a) Positivist Historiography
- b) Leopold von Ranke
- c) Oral History
- d) Hypothesis
- e) Role of Myths in History
- f) Romila Thapar

Total No. of Questions : 5]

P3267

[4905]Ext.-101

M.A. (Part - I) (Semester - I and II) (External)

HISTORY

**Core Paper No.1 : History and its Theory
And**

**Core Paper No. 4 : History and its Practice
(2013 Pattern)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) इतिहास आणि इतर सामाजिक शास्त्रे यांच्यातील संबंध विशद करा.
- ब) 'चर्च इतिहासलेखन हा जागतिक इतिहास लेखन शास्त्राच्या विकासातील महत्वाचा घटक आहे' चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) संरचनावाद म्हणजे काय? आणि त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) इतिहासाच्या चक्राकार गतीचा सिध्दांत व एकरेषीय गतीचा सिध्दांत यातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) तुम्ही निवडलेल्या संशोधन विषयाचा आराखडा द्या.
- ब) मार्क्सवादी इतिहासलेखन प्रवाहाच्या भारतीय इतिहासातील योगदानाची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) विश्वासाहर्ता म्हणजे काय? कागदपत्राची विश्वासाहर्ता कशी स्थापित केली जाते.
- ब) भारतीय इतिहासलेखनातील डी.डी. कॉसबी यांच्या योगदानाचे मुल्यमापन करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) प्रत्यक्षार्थवादी इतिहासलेखन
- ब) लिओपोल्ड व्हॉन रँके
- क) मौखिक इतिहास
- ड) ग्रहीतके
- इ) इतिहासातील मिथकांची भूमिका
- फ) रोमीला थापर

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3268

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-102

M.A. (Part - I) (Semester - I & II) (External)

HISTORY

Evolution of Ideas and Institutions in Ancient India.

And

Evolution of Ideas and Institutions in Medieval India

(2013 Pattern) (Core Course 2 and 5)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the importance of literary sources for the study of Ancient Indian History.
- b) Discuss the administrative system in the vedic period.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Critically examine the caste based social structure in post vedic period.
- b) Describe the development of agriculture and Trade during the Gupta Period.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the medieval Indian Historiography.
- b) Beriefly discuss shukracharya's theory of the state.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) How far did the Bhakti movement bring about social change in medieval India.
- b) Explain the internal and external trade in the mughal period.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words. **[20]**

- a) Ancient Terminology
- b) Saptanga Theory
- c) Philosophy of Buddhism
- d) Segmentary Theoris
- e) Sufism
- f) Banking

Total No. of Questions : 5]

P3268

[4905]Ext.-102

M.A. (Part - I) (Semester - I & II) (External)

HISTORY

Evolution of Ideas and Institutions in Ancient India.

And

Evolution of Ideas and Institutions in Medieval India

(2013 Pattern) (Core Course 2 and 5)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासासाठी वाङ्मयीन साधनांच्या महत्वाचे परीक्षण करा.
- ब) वैदिक कालीन कारभारविषयक पध्दतीची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) उत्तर वैदिक कालीन जाती आधारित समाज रचनेचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- ब) गुप्ताकाळातील शेतीचा विकास आणि व्यापाराविषयी चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) मध्ययुगीन भारतीय इतिहासलेखनाची चर्चा करा.
- ब) शुक्राचार्यांच्या राज्यविषयक सिध्दांताची सविस्तर चर्चा करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) भक्ती चळवळीने मध्ययुगीन भारतात कितपत सामाजिक बदल घडवून आणला.
- ब) मोगल काळातील अंतर्गत व बाह्य व्यापाराचे वर्णन करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चारवर 100 शब्दांत टीपा लिहा. [20]
- अ) प्राचीन परिभाषा
- ब) सप्तांग सिध्दांत
- क) बौद्ध तत्वज्ञान
- ड) विभाजनवादी सिध्दांत
- इ) सुफीवाद
- फ) बँकिंग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3269

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-103

M.A. (Part - I) (External) (Semester - I & II)

HISTORY

Core Paper No. 3 : Maratha Polity And

Core Paper No. 6 : Socio Economic History of the Marathas

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the importance of foreign sources useful for the study of the Maratha History
- b) Evaluate the central administrative structure of the Maratha state.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Give an account of the income sources of the Maratha state.
- b) Explain the nature of Military Administration under Maratha.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Define the term Baluta. And Examine the nature of the Baluta System in medieval Maharashtra.
- b) Discuss the role of institutions of family and marriage in the social life of 17th and 18th century Maharashtra.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the nature of textile industry and metal work industry under the Maratha.
- b) Bring out the role played by bankinghouses in the economic life of medieval Maharashtra.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Salient feature of Ashtapradhan Mandal.
- b) Mirasdar and Upari
- c) Duties and Rights of Patil
- d) Concept of social mobility
- e) Hundi
- f) Primary education under the Maratha's

Total No. of Questions : 5]

P3269

[4905]Ext.-103

M.A. (Part - I) (External) (Semester - I & II)

HISTORY

Core Paper No. 3 : Maratha Polity And

Core Paper No. 6 : Socio Economic History of the Marathas

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) मराठ्यांच्या इतिहास अभ्यासासाठी उपयुक्त असलेल्या परकीय साधनांचे महत्व सांगा.
- ब) मराठा राज्याच्या केंद्रीय प्रशासन रचनेचे मूल्यमापन करा?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) मराठा राज्याच्या उत्पन्नाच्या साधनांचा आढाव घ्या.
- ब) मराठे कालीन लष्करी प्रशासनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) बलुत ही संज्ञा स्पष्ट करा आणि मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील बलुतेदारी व्यवस्थेच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा.
- ब) 17 व्या आणि 18 व्या शतकातील महाराष्ट्राच्या सामाजिक जीवनातील कुटुंब आणि विवाह संस्थांच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) मराठे कालीन वस्त्रउद्योग आणि धातूकाम उद्योगाचे स्वरूप विशद करा.
- ब) मध्युगीन महाराष्ट्राच्या आर्थिक जीवनात सावकारांनी बजावलेल्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [20]

- अ) अष्ट प्रधान मंडळाची ठळक वैशिष्ट्ये
- ब) मिरासदार आणि उपरी
- क) पाटलाचे कर्तव्य आणि अधिकार
- ड) सामाजिक गतीशीलतेची व्याख्या
- इ) हुंडी
- फ) मराठेकालीन प्राथमिक शिक्षण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3270

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-104

M.A. (Part - I) (Semester - I & II) (External)

HISTORY

Cultural History of Maharashtra

and

Nature of Dalit Movement in Maharashtra

(2013 Pattern) (Annual) (Optional Course 1 & 3)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the term Maharashtra Dharma Trace its origin and changes in its meaning.
- b) Discuss the philosophy and teaching of the Varkari cult.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Bring out the salient features of shahiri literature.
- b) Discuss the impact of Islam on language-literary practices in medieval Maharashtra.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the religious ideology of Dr. Babasaheb Ambedkar.
- b) Review Mahad Satyagraha and its impact on Dalit Movements.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the importance of Hindu code Bill in the context of emancipation of woman.
- b) Which factors led Dr. Babasaheb Ambedkar to embrace Buddhism.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words. **[20]**

- a) Origin of Marathi people
- b) Shakti pathas in Maharashtra
- c) Lavani
- d) Dr. Babasaheb Ambedkar and Simon commission
- e) RPI 1957
- f) Dalit Rangbhumi

Total No. of Questions : 5]

P3270

[4905]Ext.-104

M.A. (Part - I) (Semester - I & II) (External)

HISTORY

Cultural History of Maharashtra

and

Nature of Dalit Movement in Maharashtra

(2013 Pattern) (Annual) (Optional Course 1 & 3)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) महाराष्ट्र धर्म ही संज्ञा स्पष्ट करून त्याच्या उगमाचा व बदलत गेलेल्या अर्थाचा मागोवा घ्या.
- ब) वारकरी पंथाचे तत्वज्ञान आणि शिकवणूकीची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) शाहिरी वाङ्मयाचे ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) मध्ययुगीन महाराष्ट्रीय भाषा-साहित्यांवर इस्लामच्या प्रभावाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या धार्मिक विचारांची चर्चा करा.
- ब) महाड सत्याग्रहाचा आढावा घेउन त्याचा दलित चळवळीवरील प्रभाव सांगा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) स्त्री मुक्तीच्या संदर्भात हिंदू कोड बिलाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या बौद्ध धर्मातरास कोणते घटक कारणीभूत ठरले.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चारवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. [20]
- अ) मराठी लोकांची व्युत्पत्ती
- ब) महाराष्ट्रातील शक्तीपीठ
- क) लावणी
- ड) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर आणि सायमन कमिशन
- इ) आर पी आय 1957
- फ) दलित रंगभूमि

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3271

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-105

M.A. (Part - I)

HISTORY (External) (Optional)

Opt. 06 : History of Art and Architecture in India : Ancient Period

Opt. 11 : History of Art and Architecture in India : Medieval Period

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Give an account of Architecture in south India during satavahana period.
- b) Explain the development of Arts and Architecture during shak-kushana period.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the Mathura style in Gupta Art.
- b) Write the contribution of pallava in the development of Art.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the contribution of chalukya and solanki kings in the development of Arts & architecture in western India.
- b) Discuss about the western Indian manuscript painting.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the Art & Architecture in Sultanate period
- b) Discuss the main features of mughal architecture

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words. **[20]**

- a) Stone age Art
- b) Madhura School
- c) Rashtrakuta Art
- d) Painting during Jahangir period
- e) Charminar
- f) Pahari painting

Total No. of Questions : 5]

P3271

[4905]Ext.-105

M.A. (Part - I)

HISTORY (External) (Optional)

Opt. 06 : History of Art and Architecture in India : Ancient Period

Opt. 11 : History of Art and Architecture in India : Medieval Period

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

अ) सातवाहन कालीन दक्षिणेतील स्थापत्या विषयी माहिती द्या.

ब) शक-कुशान काळातील कला व स्थापत्याचा विकास स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

अ) गुप्त कलेतील मथुरा शैली स्पष्ट करा.

ब) कलेच्या विकासातील पल्लवांचे योगदान लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

अ) पश्चिम भारतातील कला व स्थापत्याच्या विकासातील चालुक्य आणि सोळंकी राजांचे योगदान स्पष्ट करा.

ब) पश्चिम भारतातील हस्तलिखित चित्रकलेची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) मुलतनतकाळातील कला व स्थापत्याचा आढावा घ्या.
- ब) मुगल स्थापत्याच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार वर 100 शब्दात टिपा लिहा. [20]
- अ) पाषाण कालीन कला
- ब) मथुरा शैली
- क) राष्ट्रकूट कला
- ड) जहांगीर कालीन चित्रकला
- इ) चारमिनार
- फ) पहारी चित्रकला

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3272

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-201

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Core Paper No. - 7 : Ancient And Medieval Civilizations of the World

Core Paper No. - 10 : History of Modern India (1857 - 1971)

(2013 Annual Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss Socio-Economic life during the ancient Chinese Civilization.
- b) Examine the political system of the Roman Civilization.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review Literature, Art and Architecture during the Greek Civilization.
- b) Evaluate the process of Rise of Nation States with special reference to France and England.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the labour movements in India upto 1930.
- b) Discuss the background of the partition of India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the contribution of first three Five Year Plans in the economic development of India.
- b) Discuss the India's foreign policy with reference to China upto 1962.

Q5) Write short notes in 100 words each. (any four) **[20]**

- a) Ancient Indian Literature
- b) Dark Ages
- c) Relations between Church and State
- d) Socialism
- e) Gadar Party
- f) Merger of State of Hyderabad.

Total No. of Questions : 5]

P3272

[4905]Ext.-201

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Core Paper No. - 7 : Ancient And Medieval Civilizations of the World

Core Paper No. - 10 : History of Modern India (1857 - 1971)

(2013 Annual Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) प्राचीन चीनी संस्कृतील सामाजिक आणि आर्थिक जीवनाची सविस्तर चर्चा करा.
- ब) रोमन संस्कृतीमधील राजकीय व्यवस्थेचे परीक्षण करा?

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) ग्रीक संस्कृतीकालीन साहित्य, कला आणि स्थापत्य कला यांचा आढावा घ्या?
- ब) फ्रान्स आणि इंग्लंड यांच्या विशेष संदर्भात राष्ट्र राज्यांच्या उदयाच्या प्रक्रियेचे मूल्यमापन करा?

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) भारतातील 1930 पर्यंच्या कामगार चळवळीचे परीक्षण करा?
- ब) भारताच्या फाळणीच्या पार्श्वभूमीची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) भारताच्या आर्थिक विकासातील पहिल्या तीन पंचवार्षिक योजनांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा?
- ब) 1962 पर्यंतच्या चीनच्या विशेष संदर्भातील भारताच्या परराष्ट्रीय धोरणांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) प्राचीन भारतीय साहित्य
- ब) अंधकार युग
- क) चर्च आणि राज्य मधील संबंध
- ड) समाजवाद
- इ) गदार पार्टी
- फ) हैद्राबाद विलिणीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3273

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-202

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Core Paper No. - 8 : Debates in Indian History

Core Paper No. - 11 : Intellectual History of the Modern West

(2013 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss about the various opinion of Aryan original place.
- b) What do you know about the 'Saptang theory'?

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) What is meant by urbanisation? Explain its nature context of Ancient India.
- b) Review the salient features of Feudalism.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the nature of Renaissance Movement.
- b) Give the meaning of Reformation and explain its nature in west.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the contribution of copernicus in scientific thinking.
- b) State the meaning of Darwinism and its principles.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words. (any four)

[20]

- a) Economical condition of Aryas.
- b) Rise of Feudalism.
- c) Socio-economic condition in 18th century.
- d) Meaning and definition of Democracy
- e) Cause of imperialism
- f) Socialism

Total No. of Questions : 5]

P3273

[4905]Ext.-202

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Core Paper No. - 8 : Debates in Indian History

Core Paper No. - 11 : Intellectual History of the Modern West

(2013 Pattern) (Annual)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) आर्यांच्या मुळ स्थानाविषयीच्या विविध मता विषयींची चर्चा करा.
ब) 'सप्तगंग सिध्दांता' विषयी आपणास काय माहिती आहे?
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) नागरीकरण म्हणजे काय? प्राचीन भारतासंदर्भात त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) सरंजामशाहिच्या ढळक वैशिष्ट्यांचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) प्रबोधनचळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) धर्मसुधारणा चळवळीचा अर्थ द्या व पाश्चिमात्याकडील तिचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) वैज्ञानिक विचार प्रक्रियेतील कोपरनिकसच्या योगदानाचा आढावा घ्या.
ब) डार्विनवादाचा अर्थ व त्याची तत्वे सांगा.

प्रश्न 5) 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) आर्यांची आर्थिक परिस्थिती
- ब) सरंजाम शाहीचा उदय
- क) 18 व्या शतकातील सामाजिक व आर्थिक परिस्थिती
- ड) लोकशाहीचा अर्थ व व्याख्या
- इ) साम्राज्यवादाची कारणे
- फ) समाजवाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3274

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-203

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV)

HISTORY (External)

Core Paper No - 9 : Economic History of Modern India

Core Paper No - 12 : World After World War II (1945-2000)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the free trade phase of the colonial economy and its impacts.
- b) Evaluate the permanent settlement

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the development of Railways and its impact on Indian economy.
- b) Account for the foreign trade of India during the colonial period.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the role of America in the Korean War.
- b) Discuss the Oil Politics in the West Asia.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Account for the Arab-Israel conflicts upto 1973.
- b) Examine the kuwait-Iraq war and its consequences.

Q5) Write short notes in 100 words each. (any four) **[20]**

- a) Mercantilist phase
- b) Mahalwari system
- c) Shipping Industry
- d) SEATO
- e) Reunification of Germany
- f) European Union

Total No. of Questions : 5]

P3274

[4905]Ext.-203

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV)

HISTORY (External)

Core Paper No - 9 : Economic History of Modern India

Core Paper No - 12 : World After World War II (1945-2000)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) वासहतिक अर्थव्यवस्थेच्या मुक्त व्यापार धोरण आणि त्याचे परिणाम यांचे परीक्षण करा ?
ब) कायमधारा पध्दतीचे मूल्यमापन करा ?

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) रेल्वेचा विकास आणि त्याचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम यांची चर्चा करा.
ब) वासहतिक काळातील भारताच्या परकीय व्यापाराचा वृत्तांत द्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) कोरियन युद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
ब) पश्चिम अशियातील तेल राजकारणाची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) 1973 पर्यंतच्या अरब इस्त्रायल सघर्षाचा वृत्तांत द्या.
- ब) कुवेत इराक-युद्ध आणि त्याच्या परिणामाचे परीक्षण करा?

- प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीप लिहा. (कोणत्याहीर चार) [20]
- अ) व्यापारी अवस्था
- ब) महालवारी पध्दत
- क) जहाज उद्योग
- ड) सिटो SEATO
- इ) जर्मनीचे पूर्णकीकरण
- फ) युरोपिय संघ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3275

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-204

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Optional Paper No. 13 : Maharashtra in the 19th Century

Optional Paper No. 19 : Maharashtra in the 20th Century

(2013 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the concept of Renaissance, and discuss its nature in Maharashtra in 19th century.
- b) Mahatma Phule was the founder of counter culture movement. Discuss.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the role of Elphinstone in the Administrative set up in Maharashtra.
- b) State the objectives of Poona Sarvajanic Sabha and discuss its Achievement.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Give account of the development of cotton industry in Maharashtra during 20th century.
- b) Discuss the nature of Dalit movement in Maharashtra in 20th century.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review workers movement in Mumbai during the first half of 20th century.
- b) Review the feminist movement in 20th century Maharashtra.

Q5) Write any four short notes on the following in 100 words each. **[20]**

- a) Utilitarianism
- b) Nationalism
- c) Commercialisation of Agriculture
- d) Dadasaheb Gaikwad
- e) Nagpur Pact
- f) Tarabai Shinde

Total No. of Questions : 5]

P3275

[4905]Ext.-204

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Optional Paper No. 13 : Maharashtra in the 19th Century

Optional Paper No. 19 : Maharashtra in the 20th Century

(2013 Pattern) (Annual)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) 'प्रबोधन' ही संकल्पना स्पष्ट करा. आणि 19 व्या शतकामधील महाराष्ट्रातील प्रबोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) 'महात्मा फुले प्रति संस्कृतीचे जनक होते' चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) महाराष्ट्राच्या प्रशासकीय जडण घडणीमधील एलफिस्टनच्या भूमिकेचे मुल्यमापन करा.
- ब) पुणे सार्वजनिक सभेची उद्दिष्टे सांगुन तिच्या कामगिरीची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील कापड उद्योगाच्या विकासाचा वृत्तात द्या.
- ब) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील दलित चळवळीच्या स्वरूपाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) 20 व्या शतकाच्या पुर्वार्धातील मुंबईतील कामगार चळवळीचा आढावा घ्या.
- ब) 20 व्या शतकामधील महाराष्ट्रातील स्त्रीवादी चळवळीचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) उपयुक्ततावाद
- ब) राष्ट्रवाद
- क) शेतीचे व्यापारीकरण
- ड) दादासाहेब गायकवाड
- इ) नागपुर करार
- फ) ताराबाई शिंदे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3276

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-205

M.A. (Part - II) (External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Optional Paper No. 14 : British Administrative Policies in India (1765 - 1892)

Optional Paper No. 20 : Socio-Religious Reform Movements in South India

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the ideological influences on the British administrative policies in India.
- b) Examine the process of emergence of Judiciary.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the British land revenue policies in India.
- b) Examine the impact of British Educational policies.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the impact of Socio-religious reform movements on south India.
- b) Evaluate the role of Veeresalingam Pantulu as a social reformer

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the importance of social legislation in Mysore.
- b) Critically examine the rise and development of Non-Brahmin movement in Tamil Nadu.

Q5) Write short notes in 100 words. (any four) **[20]**

- a) Regulating Act
- b) Strachy commission
- c) Queen's proclamation
- d) Shri Narayanadharma Paripalan
- e) South Indian Liberal Foundation
- f) Annadurai

Total No. of Questions : 5]

P3276

[4905]Ext.-205

M.A. (Part - II) (External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Optional Paper No. 14 : British Administrative Policies in India (1765 - 1892)

Optional Paper No. 20 : Socio-Religious Reform Movements in South India

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) भारतातील ब्रिटिशांच्या प्रशासकिय धोरणावर आदर्शवादी प्रभाव होता चर्चा करा.
ब) न्याय व्यवस्थेच्या उदयाच्या प्रक्रियेचे परिक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) भारतातील ब्रिटिशांची जमीन महसूल धोरणाची चर्चा करा.
ब) ब्रिटिशांच्या शैक्षणिक धोरणाच्या परिणामांचे परिक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) दक्षिण भारतावरील सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीच्या प्रभावाचे परिक्षण करा.
ब) समाजसुधारक विरसालिंगम् पतूळूच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) म्हैसूरमधील सामाजिक विधीनियमांचे महत्व स्पष्ट करा.
- ब) तामिळनाडूतील ब्राम्हणेत्तर चळवळीचा उदय व विकासाचे चिकित्सक परिक्षण करा.

- प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. [20]
- अ) रेग्यूलेटिंग ॲक्ट (नियामककायदा)
- ब) स्ट्राची कमिशन
- क) राणीचा जाहिरणामा
- ड) श्री.नारायण धर्मा परीपालन
- इ) साऊथ इंडियन लिबरल फाऊन्डेशन
- फ) अण्णा दुराई

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3277

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-206

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No - 15 : Gender and Indian History

Optional Paper No - 21 : Urban History

(2013 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All question are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) What is feminism? Discuss the feminist Historiography in India.
- b) Explain the thought of Betty Friedan about feminism.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the contribution of simone de Beauvoir in the feminist writing.
- b) Discuss the post modern approach towards the feminism.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the administrative and political aspects of urbanisation.
- b) Explain the contemporary perspectives of Urban spaces.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss about the Urban revolution.
- b) State the salient features of Urban society.

Q5) Write short note on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Gender
- b) Feminist writing of Kumkum Roy
- c) Emancipation of women
- d) Port cities
- e) Industrial Towns
- f) Urban Renewal

Total No. of Questions : 5]

P3277

[4905]Ext.-206

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No - 15 : Gender and Indian History

Optional Paper No - 21 : Urban History

(2013 Pattern) (Annual)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) स्त्रीवाद म्हणजे काय? भारतातील स्त्रीवादी इतिहासलेखन शास्त्राची सविस्तर चर्चा करा.
- ब) बेटि फ्रायडन यांचे स्त्रीवाद विषयक विचार स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) सिमॉन-डि-बुव्हा यांचे स्त्रीवादी लेखनातील योगदान विशद करा.
- ब) उत्तर आधुनिकतावादी स्त्रीवादी दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) नागरीकरणाच्या प्रशासकीय आणि राजकीय वापर विशद करा.
- ब) नागरी ठिकाणा विषयीचा समकालीन दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) नागरी क्रांती बद्दल चर्चा करा.
- ब) नागरी समाजाची ठळक वैशिष्ट्ये विशद करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) लिंगभाव
- ब) कुमकुम राँय यांचे स्त्रीवादी लेखन
- क) स्त्रीयांची बंधमुक्ती
- ड) बंदराची शहरे
- इ) औद्योगिक नगरे
- फ) नागरी नूतनीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3278

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-207

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No. 16 : East Asia : China 1900 - 2000

Optional Paper No. 22 : East Asia : Japan 1853 - 2000

(2013 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the work of 'Communist Party' in China.
- b) Explain the cultural Revolution in China.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the relation between China and USA.
- b) Discuss the modernisation of China in the field of Industry.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the changes in social life in Japan during the period of modernisation.
- b) Explain the nature of manchurian crisis and state its consequences.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the Macarthur's achievements in Japan under American occupations.
- b) State the salience features of the Japanese foreign policy after 1952.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Political philosophy of Dr. Sun.yet sen.
- b) Modernisation in Military of China
- c) Importance of Great leap forward
- d) Importance of the meiji restoration
- e) Nature of militarism in Japan
- f) Constitution of Japan 1947

Total No. of Questions : 5]

P3278

[4905]Ext.-207

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No. 16 : East Asia : China 1900 - 2000

Optional Paper No. 22 : East Asia : Japan 1853 - 2000

(2013 Pattern) (Annual)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) चीन मधील साम्यवादी पक्षाच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.
ब) चीन मधील 'सांस्कृतिक क्रांती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) चीन आणि अमेरिका यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
ब) उद्योग क्षेत्रातील चीनच्या आधुनिकीकरणाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) आधुनिकीकरणाच्या काळातील जपान मधील समाज जीवनातील बदलांचा आढावा घ्या.
ब) मांचुरीयन संघर्षाचे स्वरूप स्पष्ट करा व त्याचे परीणाम सांगा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) अमेरिकेच्या अधिपत्या खालील जपान मधील मॅक आर्थरच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.
- ब) इ.स.1952 नंतरच्या जपानच्या परराष्ट्रीय धोरणाची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) डॉ.सन-यत-सेन यांचे राजकीय तत्वज्ञान
- ब) चीनच्या लष्करातील आधुनिकीकरण
- क) भविष्याकडे मोठी झेप चे महत्व
- ड) मेईजी पुर्नस्थापनेचे महत्व
- इ) जपान मधील लष्करवादाचे स्वरूप
- फ) जपानी राज्यघटना 1947

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3279

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-208

M.A. (Part - II) (Semester III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No.17 : Archival Studies

Optional Paper No. 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the importance of industrial & military Archives.
- b) Explain the importance of Allied institutions in the Research.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the origin & Development of Archives in Europe.
- b) Examine the process of Archival development from palm leaf to paper record.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the human development with respect to Environment.
- b) Discuss the linguistic & climatic zones of India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the importance of water in the development of Human civilization.
- b) Discuss the colonial policy about the forest.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Defination of Archives
- b) Metal plate
- c) Micro fiche
- d) Climate zone
- e) Plantation Economy
- f) Chipco movement

Total No. of Questions : 5]

P3279

[4905]Ext.-208

M.A. (Part - II) (Semester III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No.17 : Archival Studies

Optional Paper No. 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) औद्योगिक आणि लष्करी पुराभिलेखागारांचे महत्व यावर चर्चा करा.
- ब) संलग्नित संस्थांचे संशोधनातील महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) युरोपातील पुराभिलेखागारांचा उदय आणि विकास यावर चर्चा करा.
- ब) पाना पासून ते कागदी दस्तऐवजा पर्यंत पुराभिलेखागाराच्या विकासाच्या प्रक्रीयेचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) पर्यावरणाच्या संदर्भात मानवाच्या विकासाचा आढावा घ्या.
- ब) भारताच्या भाषिक आणि हवामानाच्या विभागाची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) मानवी संस्कृतीच्या विकासातील पाण्याचे महत्व याचे परीक्षण करा.
- ब) वन विषयक वसाहतिक धोरणाची चर्चा करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) पुराभिलेखागाराची व्याख्या
- ब) धातू पत्र
- क) सूक्ष्मपत्र पृष्ठ
- ड) हवामान विभाग
- इ) मळ्याची अर्थव्यवस्था
- फ) चिपको चळवळ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3280

[Total No. of Pages : 4

[4905]Ext.-209

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No - 18 : Maritime History of India (800 AD to 1800 AD)

Optional Paper No - 24 : Business History of India (1858-1991)

(2013 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the India's early maritime connections with Rome.
- b) Explain the importance of maps in maritime History of India.

Q2) Answer any one of the following question in 500 words. **[20]**

- a) State the trade and trade routes during maritime History of India.
- b) Discuss the India's early maritime connections with southeast Asia.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the importance of Agency Houses in beginings of Business in India.
- b) Discribe the role of Banking Houses in Indian Business.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the developments of Automobile Industries in India.
- b) Give an accounts of Developments of Electronics Industries In India.

Q5) Write short notes (any four) **[20]**

- a) Definition of maritime History
- b) Trade centers in India.
- c) Maratha Trades
- d) Tata groups
- e) Labour movements in India
- f) Private sector

Total No. of Questions : 5]

P3280

[4905]Ext.-209

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV) (External)

HISTORY

Optional Paper No - 18 : Maritime History of India (800 AD to 1800 AD)

Optional Paper No - 24 : Business History of India (1858-1991)

(2013 Pattern) (Annual)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) भारताचे सामुद्रिक इतिहासपूर्व रोम बरोबरील संबंधाची चर्चा करा.
ब) भारताच्या सामुद्रिक इतिहासात 'नकाशाचे' महत्व विशद करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) भारतीय सामुद्रिक इतिहासातील व्यापार आणि व्यापारीमार्ग सांगा.
ब) भारताचे सामुद्रिक इतिहासपूर्व आग्नेय आशिया बरोबरील संबंधाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) भारतातील व्यापाराच्या आंरभातील प्रतिनिधींच्या संस्थांचे (Agency Houses) चे महत्व विशद करा.
ब) भारतीय व्यापारातील पतपेठ्यांच्या भूमिकेचे वर्णन करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) भारतातील वाहन उद्योगाच्या विकासाचा आढावा घ्या.
- ब) भारतातील इलेक्ट्रॉनिक्स (Electronics) उद्योगाच्या विकासा वृत्तांत द्या.

- प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]
- अ) सामुद्रिक इतिहासाची व्याख्या
- ब) भारतातील व्यापारी केंद्रे
- क) मराठ्यांचा व्यापार
- ड) टाटा समुह
- इ) भारतातील कामगार चळवळ
- फ) खाजगी क्षेत्र

